

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Володимир ЛИСАК
“_26_” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи наукових досліджень»

підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**
за освітньо-професійною програмою **ІЗ Туризм та рекреація**
галузі знань **І Транспорт та послуги**
мова навчання **українська**

2024-2025 навчальний рік

Розробник програми: Ірина ЯЩИШИНА – доктор економічних наук,
професор, професор кафедри економіки підприємства

Ухвалено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 8 від «26» серпня 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Вероніка БУТОРІНА

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є розкриття теоретичних та практичних засад щодо сутності методології, методів, концепцій і понять проведення наукових досліджень, формування вміння застосовувати їх у практичній діяльності, організовувати та здійснювати дослідницьку діяльність на засадах академічної доброчесності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» є: оволодіння методологією, методами, концепціями та логікою проведення наукових досліджень сфери послуг; засвоєння здобувачами методичних положень з планування, організації, контролю, координації проведення наукових досліджень; використання комплексу знань з академічної доброчесності; формування результатів досліджень здобувачів вищої освіти, їх апробації та супроводу; засвоєння основ наукового стартап проєктування.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	Перший	-
Семестр вивчення	Другий	-
Кількість кредитів ЄКТС	3	-
Загальний обсяг годин	90	-
Кількість годин навчальних занять	36	-
Лекційні заняття	18	-
Практичні заняття	18	-
Семінарські заняття		-
Лабораторні заняття		
Самостійна та індивідуальна робота	54	-
Форма підсумкового контролю	Залік	-

3. Статус дисципліни – обов’язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни. У структурно-логічній схемі підготовки бакалаврів освітній компонент Основи наукових досліджень виступає дисципліною професійної підготовки бакалаврів; базується на знаннях та вміннях, отриманих при вивченні дисципліни Вступ до спеціальності. Цей курс формує знання, вміння та компетенції здобувачів,

необхідні для підготовки, виконання та захисту курсових робіт, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, написання інформаційних повідомлень та тез для виступу на наукових студентських конференціях. Ознайомлює із засадами науково-дослідного проєктування, виконання індивідуальних та командних проєктів.

5. Програмні компетентності навчання У результаті вивчення курсу здобувачі мають набути наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно;

Спеціальні компетентності:

СК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни. Вивчення дисципліни дає змогу отримати наступні **програмні результати** навчання:

ПР 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

7. Засоби діагностики результатів навчання: стандартизовані тести, інформаційні повідомлення, презентації, виступи на наукових заходах.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Концептуальні основи науки як системи знань	8	2	0			6
Тема 2. Організація наукової діяльності в Україні	8	2	0			6
Тема 3. Наукове дослідження	10	2	2			6
Тема 4. Методологія та методи наукового дослідження	12	3	4			5
Тема 5. Наукові публікації здобувачів вищої освіти	10	2	2			6
Тема 6. Академічна доброчесність	6	1	0			5
Тема 7. Організація роботи з науковою літературою	10	2	2			6
Тема 8. Стартап-проект як вид науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти	10	2	4			4
Тема 9. Формування команди у науково-дослідних проектах	8	1	2			5
Тема 10. Елементи дизайнерського мислення у науковому проєкті	8	1	2			5
Разом за змістовим модулем 1	90	18	18			54
Усього годин	90	18	18			54

9. Форми поточного та підсумкового контролю.

До основних форм поточного контролю знань здобувачів вищої освіти відносимо: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, поточне тестування, модульна контрольна робота, виконання завдань аналітичного характеру, виконання практичних завдань; обґрунтування ідей для розробки науково-дослідних стартап проектів.

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Розподіл балів за видами робіт			Всього (залік)
ЗМ 1 (100 балів)			
Поточне оцінювання	МКР	Самостійна робота	
40	40	20	100

У таблиці вказані максимальні бали за видами робіт. Допустимий мінімум балів складає 60% від максимального балу.

**Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів ВО
на практичних заняттях**

Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
<i>Початковий (понятійний) рівень навчальних досягнень</i>	
1	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
2	Здобувач не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
3	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
<i>Середній (репродуктивний) рівень навчальних досягнень</i>	
4	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні
5	Здобувач розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
6	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
<i>Достатній (алгоритмічно дієвий) рівень навчальних досягнень</i>	
7	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.

8	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати тези і обґрунтувати їх положення.
9	Здобувач вільно володіє матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, аналізує і систематизує інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії; формулює правила; самостійно опрацьовує матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
<i>Високий (творчо-професійний) рівень навчальних досягнень</i>	
10	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки сучасної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
11	Здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал.
12	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється згідно таблиці відповідності шкал:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	

60-66	Е (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна. Для виконання практичних завдань із дисципліни потрібне стандартне програмне забезпечення – Microsoft Excel для роботи з електронними таблицями, проведення аналітичних розрахунків та візуалізації результатів.

12. Рекомендована література.

Основна

1. Основи наукових досліджень. Курс лекцій. [Електронний ресурс]: / О. Б. Шарпан (уклад.); КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 89 с.
2. Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С. М. Основи наукових досліджень : навч.-метод. Посібник. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Іванченко І. С., 2022. 150 с.
3. Сінчук О.М., Берідзе Т.М., Барановська М.Л., Данілін О.В., Кальмус Д.О. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навчальний посібник. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2022. 196 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/7575ee8e-0172-497d-9902-2e0b284e870b/content>
4. Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024.468 с.
5. Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 136 с.

Допоміжна

1. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 350 с.
2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
3. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація : навч. посібн. К. : КНТЕУ, 2011. 296 с..
4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. за заг.ред.

Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.

5. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. К: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с.

6. Ящишина І.В., Буторіна В.Б., Олійник О.С. Макроекономіка, мікроекономіка. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів освітнього ступеня «бакалавр». Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І., 2019. 37 с.

7. Ящишина І.В. Стартап як форма науково-дослідної роботи. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів*. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 22. С. 525-528. URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukovi-pratsi-vykladachiv/>

8. Ящишина І. В., Боднарчук Т.Л., Буторіна В.Б. Функціональна роль дослідної складової у проєктній діяльності. *Вісник академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління*. 2025. №5. DOI: <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-05-01-02>

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Законодавча база Верховної Ради України – <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>
3. Науково-практичний журнал «Наука та інновації» – <http://www.nas.gov.ua/scinn/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www/nbuv.gov.ua/>
5. Освітній портал – <http://www.osvita.org.ua/>
7. Український інститут науково-технічної та економічної інформації – <http://www.uintai.kiev.ua/>
8. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України – <http://www.catalogue.nplu.org> .